



АҚПАРАТТЫҚ ХАБАР

2018 жылғы 11 сәуір

Д. Ақышев: «Invest Online» жүйесі жақсы нәтижелер көрсетті

Қазақстан Ұлттық Банкі, бүгінгі күні әлемде айналыста жүрген криптовалюталар біздің елімізде ұлттық валюта – теңге сияқты заңнамалық тұрғыдан танылған төлем құралы болып қызмет ете алмайды және құндылығы жоқ деген позицияны ұстанады. Бұл туралы бүгін Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің отырысынан кейін БАҚ-тың сұрақтарына жауап бере отырып, айтып берді.

Ұлттық Банк басшысының айтуынша, криптовалюта негізінен олардың құнының өсуін алыпсатарлық күтулердің салдары және осыған байланысты тезірек кіріс алу мүмкіндігі бойынша тарап кетті және бағасы көп есе өсті. Бұл күтулер не экономикалық, не заң тұрғысынан қамтамасыз етілмеген. Криптовалюталарға баға белгілеуді болжау мүмкін емес. Криптовалюталарда халықты қоса алғанда, инвестордың ақшасын қайтаруға жауапты немесе кепілдік беретін эмитент жоқ.

«Инвесторларды қорғаудың құқықтық тетіктерінің болмауы салдарынан салынған қаражатты жоғалту тәуекелі жоғары. Оған қоса, криптовалюталармен жасалатын мәмілелердің айқын еместігі салдарынан оларды ақшаны жылыстату және заңсыз іс-қимылдарды қаржыландыру мақсатында пайдалану ықтималдығы жоғары. Бүкіл әлемде бұл операциялар шектеу немесе тыйым салу тетіктерімен жария етуге жатады», - деді Д. Ақышев.

Ол Ұлттық Банк және Үкімет теңгемен криптовалюталарды сатып алуға, өткізуге және айырбастауға, теңгемен қаржы құралдарын шығаруға, сондай-ақ қаржы және төлем ұйымдары үшін криптовалюталармен байланысты операцияларды және мәмілелерді жүргізуге тыйым салуды енгізуге шектеулер белгілеу бойынша шараларды қарастырып жатқандығын атап өтті. Сол сияқты қаржы және төлем ұйымдары үшін криптовалюталармен байланысты операцияларды және мәмілелерді жүргізуге тыйым салуды енгізу жоспарланып отыр. Криптовалюталарды және олармен байланысты мәмілелерді БАҚ-та жарнамалауға тыйым салу дұрыс болмақ, мұны Google, Facebook, Telegram және басқа ауқымды технологиялық компаниялар қазірдің өзінде іске асыруда.

«Майнингке қатысты айтар болсақ, криптовалютаны эмиссиялау мен оларды таратуға шектеу қою көзделіп отыр. Майнер өз қызметі үшін сыйақы түрінде алатын криптовалюталар сол сияқты Қазақстан аумағында актив, қаржы құралы немесе құндылық ретінде танылмайтын болады», - деп атап өтті Ұлттық Банк Төрағасы Д. Ақышев.

Ұлттық Банк басшысы сол сияқты блокчейн базасында жақында таныстырылған Invest Online қосымшасы туралы еске салды. Жалпы алғанда, Д. Ақышевтың пікірі бойынша «Invest Online» жүйесі жақсы нәтижелер көрсетіп отыр.

«2018 жылғы 10 сәуірде жүйеде 564 пайдаланушы тіркелді, 22,2 млн. теңге сомаға 240 813 ноттар сатып алынды. Сондай-ақ жеке тұлғалардың сатып алған ноттарды Ұлттық Банкке кері сатуы орын алып отыр. Мәселен, 2018 жылғы 10 сәуірдегі жағдай

бойынша халық 5 208 662 теңге сомаға 56 406 ноттарды сатты. Оң серпін байқалуда, көрсеткіштер күн сайын өсіп отыр», - деп атап өтті Д. Ақышев.

Д. Ақышев - Валюталық ипотекалық қарыз алушыларға көмек көрсету бағдарламасы қабылданды

Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтары мен мүдделерін қорғау Ұлттық Банктің негізгі міндеттерінің бірі болып табылады және ипотекалық қарыз алушылардың жағдайы тұрақты бақылауда және мониторинг жүргізіледі. Бұл жайлы бүгін Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің отырысынан кейін БАҚ-тың сұрақтарына жауап бере отырып айтып берді.

Ол, мемлекеттің объективті себептерге байланысты күрделі жағдайға ұшыраған ипотекалық қарыз алушыларға көмек көрсетуі бойынша бұрын-соңды болмаған шараларды қабылдап отырғандығын атап өтті.

«Қазақстанда 2015 жылдан бастап Ипотекалық қарыздарды қайта қаржыландыру бағдарламасы іске асырылуда. Осы бағдарламаның шеңберінде бүгінгі күні 23 000 астам қарыз алушыларға көмек көрсетілді. Олар өздерінің жалғыз баспанасын сақтап қалды және ипотекалық қарыз бойынша төлемдерін жеңілдетті. Ақшаны игерудің револьверлік тетігін ескере отырып қайта қаржыландырылған қарыздардың саны 2026 жылға дейін 40 мыңға жуық болады деп болжануда» - деп айтып берді Д.Ақышев.

Ол 2018 жылғы 27 наурызда ҚР Ұлттық Банкінің Басқармасы Ипотекалық қарыздарды қайта қаржыландыру бағдарламасын жаңа редакцияда бекіткендігін, онда валюталық ипотекалық қарыз алушыларға көмек көрсету, сол сияқты 2004 - 2009 жылдар аралығындағы кезеңде берілген қарыздарды қайта қаржыландыру кезінде жақсартатын жағдайлар көзделгендігін еске салды.

«Бағдарламаның валютамен ипотекалық қарыз алушыларға көмекті көздейтін бөлігі Елбасының 2018 жылғы 10 қаңтарда Қазақстан халқына Жолдауында Ұлттық Банкке берген тапсырмасын іске асыруға бағытталған. Мемлекет басшысы Ұлттық Банкке халықтың 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін берілген валютамен ипотекалық қарыздары бойынша мәселені түпкілікті шешуді тапсырды, аталған бағдарламаны іске асыру нәтижесінде Қазақстанда тұрғын үй және өзге жылжымайтын мүлікпен қамтамасыз етілген жеке тұлғалардың барлық валютамен ипотекалық қарыздары Ұлттық Банктің 2015 жылғы 18 тамыздағы бағамы бойынша теңгеге айырбасталады және мұндай қарыздар бізде 21 000 асады», - деді Ұлттық Банк басшысы.

Ол, Қазақстанда 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап шетел валютасымен кірісі жоқ жеке тұлғаларға шетел валютасымен ипотекалық қарыздар беруге заңнамалық тұрғыдан тыйым салынған деп баса айтты.

«Қарыз алушыларға көмек аясында Ұлттық Банк ипотекалық қарыз алушыларға, оның ішінде халықтың әлеуметтік осал топтарына жатқызылғандарға көмек берудің келесі сатысына көшті – бұл жалға берілетін баспана тетігін әзірлеу. Біз, мемлекет тарапынан қолдауға халықтың әлеуметтік осал топтарына жататын қарыз алушылар ерекше мұқтаж екенін көріп отырмыз. Олардың көпшілігінің жалғыз кіріс көзі мемлекеттік төлемдер мен жәрдемақылар болып табылады. Олар кредиттерін өтеу үшін оны толығымен банктерге беруге мәжбүр. Қазіргі уақытта Ұлттық Банк маңызды заңнамалық бастамамен шығып отыр. Оның мәні: банктерге бағдарлама аясында қарыз алушының ипотекалық қарыз шарты бойынша міндеттемелерді орындамауына байланысты өндіріп алу нәтижесінде олардың меншігіне көшкен баспананы жалға беру құқығын беру. Бұл түзету қарыз алушыға бұрын оған тиесілі болған баспананы өзінің меншігіне қайтару мүмкіндігін береді», - деп сөзін қорытты Д.Ақышев.

7-20-25 Бағдарлама бастапқы тұрғын үйге көзделген, одан әрі Бағдарламаға қайталама тұрғын үйді енгізу мүмкіндігі қарастырылатын болады – Д. Ақышев

7-20-25 Бағдарламасына теңгемен тұрақты кірісі бар Қазақстанның барлық азаматтары қатыса алады. Бағдарламаның Мемлекет басшысы жария еткен негізгі талаптары: сыйақы мөлшерлемесі – жылына 7%-дан артық емес; бастапқы жарна - 20%-дан артық емес; кредит мерзімі – 25 жылға дейін. Басқа талаптары талқылануда және Бағдарламада көрсетілетін болады, ол ағымдағы жылдың мамыр айында бекітіледі. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап бере келе айтып берді.

Ұлттық Банк басшысының айтуы бойынша, Бағдарлама бастапқы тұрғын үйге көзделген, одан әрі Бағдарламаға қайталама тұрғын үйді енгізу мүмкіндігі қарастырылатын болады. Бағдарлама бойынша ипотекалық қарыздың ең жоғары мөлшері өңірге байланысты сараланатын болады, бұл ел өңірлеріндегі тұрғын үйлерге бағалар деңгейінің әртүрлі болуына негізделген.

«Бағдарлама бойынша ипотекалық тұрғын үй қарыздары тек қана теңгемен берілетін болады. Бұл ретте банктер Бағдарлама шеңберінде ипотекалық қарыздарды алу және қызмет көрсетумен байланысты қандай да бір комиссиялар мен алымдар өндіріп алмайды», - деп атап өтті Д. Ақышев.

Оның айтуынша, Бағдарламаның қамтуын анықтау мақсатында Ұлттық Банк тиісті мемлекеттік органдардан ақпарат сұратты. Бағдарламаның қамтуы бойынша деректер алынған барлық ақпарат көлемі өңделгеннен кейін жария етілетін болады. Бұл ретте, баспанаға мұқтаждарды және ипотекалық қарыз бойынша төлемдер төленетін кірістері барларды тексеру қажет.

Бағамның ағымдағы құбылмалылығының нарықтық, сол сияқты психологиялық сипаты бар – Д. Ақышев

Еркін өзгеру режимінде теңге бағамы ішкі және сыртқы факторларға байланысты болады. Олардың оң серпіні ішкі валюта нарығындағы теңгерімді қамтамасыз етеді. Теңге бағамы іргелі факторлар арасындағы ара-қатынасты толығымен көрсетеді. Ол нығаю жағына, сол сияқты әлсіреу жағына қарай шамалы ауытқумен қалыптасуда. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап бере келе айтып берді.

Ұлттық Банк басшысы соңғы күндері айырбастау бағамының ауытқуы орын алғанын атап өтті. «Нәтижесінде Ресей рублінің әлсіреуі аптаның басынан бастап шамамен 10% болды. Ресей Федерациясы – Қазақстанның негізгі сауда әріптесі. Екі ел Еуразиялық Экономикалық Одақтың қатысушылары болып табылады. Бұл екі елдегі процестердің өзара тәуелділігін білдіреді. Нәтижесінде теңге екі күн (9 және 10 сәуірде) ішінде 1,8%-ға әлсіреді», - деп хабарлады Д. Ақышев.

ҚР Ұлттық Банкінің Төрағасы Қазақстан мен Ресейдің ұлттық валюталарының әлсіреу қарқынындағы айырма, біріншіден, Қазақстанға АҚШ санкцияларының қолданылмайтынына байланысты екендігін атап өтті. Екіншіден, Д. Ақышевтың айтуынша, Ресей рублі теңгеге әсер ететін маңызды, бірақ жалғыз фактор емес: «Қазақстанның макроэкономикалық көрсеткіштері тұрақты. Мұнайға баға бір баррель үшін 70 АҚШ долларын құрайды. Экономикалық өсу қарқындары жоғары. Төлем балансындағы ахуал жақсаруда. Инфляция нысаналы дәліз шегінде. Әлемдік шикізат нарықтарында

тұрақтылық болған жағдайда Қазақстан экономикасы үшін тәуекелдер шамалы деп бағаланады».

Үшіншіден, Қазақстан қор нарығының Ресей нарығымен салыстырғанда өтімділігі жоғары емес. Оның жаһандық қаржы нарықтарына ықпалдасуы аз. Тиісінше, Қазақстан мен Ресейдегі ахуал әр түрлі.

Д. Ақышев сондай-ақ АҚШ-тың немесе басқа елдердің Ресейге қатысты ықтимал әрекеттерінен Ресейдің қаржы нарығында шиеленістің жалғасуы ықтимал екендігін айтты. Бұл қысқа мерзімді болашақта теңгенің құбылмалылығын сақтауға апарады. «Қазақстанның барынша жақсы макроэкономикалық көрсеткіштерін ескере отырып, теңгенің құбылуы әлсіреу жағына да, нығаю жағына қарай да орын алуы мүмкін. Бағамның ағымдағы құбылмалылығының нарықтық және психологиялық сипаты бар. Айтарлықтай ауытқу кезеңінде активтерді шұғыл ауыстыру кейіннен едәуір шығындарға апаруы мүмкін», - деп қорытындылады ҚР Ұлттық Банкінің Төрағасы.

Толығырақ ақпаратты БАҚ өкілдері мына телефон бойынша алуға болады:

+7 (727) 70 45 85

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz